

САЖЕТАК

СИМПОЗИЈУМ „ПРОФЕСОР ДР ХУГО КЛАЈН (1894–1981) ЖИВОТ И ДЕЛО –ПОВОДОМ 130 ГОДИШЊИЦЕ РОЂЕЊА–

Хуго Клајн рођен је 30. септембра 1894. године у Вуковару. Отац Самуило Клајн, трговац, мајка Софија, домаћица. Софија је умрла када је Хуго имао шест година. По завршетку гимназије у Вуковару (1912) уписује се на Медицински факултет у Бечу. Током студија похађа тромесечни курс психоанализе код Виктора Тауска, потом присуствује Фројдовим предавањима. Мобилисан је крајем 1914. и по завршеној војној обуци послат на фронт. Промовисан је 1918. У Болници за душевне болести у Београду ради од 1919 до 1921. Потом одлази на усавршавање код професора Јулијуса Вагнер-Јаурега, Крепелина и Вајганта. По повратку у Београд отвара приватну праксу. Стручне радове из медицине објављује у часопису *Нова литература* и у часописима који су излазили у Немачкој, Аустрији и Швајцарској. Књигу *Нервни систем* објавио је Нолит 1933. Текстове о позоришту, под псеудонимом К. Л. Стојић објављује у *Новој литератури* и *Стожеру*. Са пијанисткињом Станом Ђурић имао је сина Ивана (1937). Рат је провео у Београду под лажним именом Урош Клајић. По ослобођењу је лекар у Ковинској болници, где су били смештени борци оболели од ратних неуроза. Одатле долази у Београд на место лекара нервног одељења Војне болнице, где остаје до половине 1945, када је одлуком тадашњих власти упућен на рад у Народно позориште.

Хуго Клајн је наш најбољи Фројдов тумач, његов најпроницљивији критичар и најоригинални настављач. Он као фројдомарксиста критикује Фројдове спекулативне теорије о нагону смрти, о комплексу кастрације, смислу Едиповог комплекса, настанку културе итд. Клајн је критички смело истраживао и Фројдову личност и његове комплексе (посебно *Антејев* и *Едипов*). Клајна и Фројда спајају бескомпромисна критичност, истинољубивост, интелектуална храброст, као и дубинско становиште. У време када је Хуго Клајн, одмах након краја Другог светског рата, завршио своју монографију коју је назвао „Ратна неуроза Југословена“, имао је иза себе готово три деценије искуства као психоаналитичар. Клајнова студија је бриљантна студија само једне, али крајње особите ратне неурозе која је била посве другачија од свих до тада описиваних у стручној литератури и пракси.

Хуго Клајн је спојивши науку са уметношћу, психијатрију и психоанализу са позоришном игром, обухватио универзална и ванвременска питања својствена човеку свих епоха. Политичка, онтолошка, егзистенцијална или дубоко лична и субјективна, та питања се могу сажети у једну реч

– „човештво“. Клајнов допринос тумачењу Шекспира надилази психоаналитички кључ. Његова дела није свео на „студије случаја“ већ их учинио панхуманистичким. Највише се бавио *Хамлетом*, а у њему темама савести, освете, унутрашњег сукоба, прокрастинације, злочина.

У историји српског позоришта заузима високо место као редитељ, аутор либрета за оперу и драматизације романа, преводац Шекспира дела, критичар... Од изузетног је значаја и његов допринос развоју позоришне теорије и педагогије, нарочито у домену режије. Највећи део стваралаштва Хуга Клајна у области позоришне режије припада Народном позоришту у Београду, где је на месту редитеља био од 1. децембра 1944. до одласка у пензију, 31. августа 1966, али је остао активан све до 1972. За то време је остварио 25 режија, од којих 21 самосталну и 4 коауторске.

Хуго Клајн умро је 2. 12. 1981. у Београду.